

PAWEŁ RUMNIAK

STANDARYZACJA PROCESU WYCENY SKŁADNIKÓW NIEMATERIALNYCH

Wprowadzenie

Składniki niematerialne, tj. wartości niematerialne i prawne oraz pozostałe składniki niematerialne (te, które nie są identyfikowalne na poziomie bilansu przedsiębiorstwa) są powszechnie wykorzystywane przez jednostki gospodarcze. Składniki te można rozpatrywać z punktu widzenia finansowego, zarządczego, rachunkowego, podatkowego lub prawnego. Różne podejścia wytworzyły na przestrzeni ostatnich stu lat różne pojęcia, definicje, standardy, a nawet grupy składników niematerialnych, które w zależności od punktu widzenia łączą się w różne grupy i klasyfikacje. Literatura przedmiotowa jest stosunkowo bogata w opis zagadnień związanych z wyceną, zarządzaniem lub spojrzeniem strategicznym na rolę składników niematerialnych w przedsiębiorstwie, brakuje jednocześnie całościowego spojrzenia, które scala wszystkie teorie oraz praktyczną wiedzę związaną z tym obszarem. Nie oznacza to jednocześnie, że połączenie tych podejść jest niemożliwe, problem raczej wynika z faktu, iż prace teoretyczne związane z tymi zagadnieniami są na wstępnym etapie i wielu badaczy oraz praktyków dopiero odkrywa znaczenie składników niematerialnych i prawnych w przedsiębiorstwach.

Podstawowy kłopot związany z szeroko pojętą standaryzacją wywodzi się z natury samych składników niematerialnych, tj. z ich ulotności, trudności w ustaleniu właściciela, braku fizycznej postaci, ograniczeniu dostępu do informacji o transakcjach (zarówno w odniesieniu do liczby, jak i wartości transakcji), braku lub szczątkowego rynku obrotu tymi składnikami, co przyczynia się do pomijania tych składników w bilansach przedsiębiorstw.

Celem niniejszego artykułu jest analiza dostępnej literatury z zakresu składników niematerialnych, w szczególności pod kątem procedury wyceny tej grupy, oraz ocena możliwości standaryzacji procesu wyceny składników niematerialnych będących w dyspozycji przedsiębiorstwa.

Standaryzacja procesu wyceny składników niematerialnych wynika z potrzeby ujawnienia znaczącej części majątku, która z braku jasnych metod identyfikacji, klasyfikacji, wyceny i raportowania jest pomijana w raportach finansowych przedsiębiorstw. Standary-

zacja może również przyczynić się do ujawnienia części ukrytej składników niematerialnych i zwiększenia ich znaczenia w obiegu gospodarczym.

Przegląd literatury z zakresu wyceny składników niematerialnych przedsiębiorstwa

Rozważania na temat wyceny różnią się między sobą szczegółowością i zakresem związanym z postrzeganiem składników niematerialnych. Punkt widzenia determinuje praktyczne ujęcie składników oraz wyklucza lub rozszerza wachlarz pozycji wchodzących w skład ogólnie pojętych aktywów niematerialnych. Marr¹ oraz Bosworth i Webster² wskazują różne perspektywy, z których można rozpatrywać składniki niematerialne, tj.: ekonomiczną, strategiczną, rachunkową, finansową, sprawozdawczą, rynkową, zasobów ludzkich, systemu informacyjnego, prawną oraz kapitału intelektualnego. Każde z tych ujęć charakteryzuje się innym spojrzeniem na klasyfikację oraz szerokość ujęcia składników niematerialnych, a tym samym inne podejście do wyceny i ewentualnej standaryzacji tego obszaru. Niewątpliwie największy dorobek w zakresie standaryzacji wartości niematerialnych zgromadzony został w obszarze rachunkowym. Zakres standaryzacji i nacisk położony w tego typu standardach nie koncentruje się na wycenie, lecz na innych zagadnieniach, jak³:

- rozpoznanie składnika w sytuacji spełnienia wymogów definicyjnych i przypisanie składnika do określonej grupy (klasyfikacji),
- pomiar wartości składników⁴,
- sposób wejścia w posiadanie składnika niematerialnego,
- klasyfikacja składników – punktem wyjścia za zwyczaj jest możliwość identyfikacji składnika jako odrębnie funkcjonującego elementu aktywów przedsiębiorstwa⁵,
- postępowanie ze składnikami niematerialnymi w okresie ich eksploatacji, tj. określenie cyklu życia składnika, na podstawie którego opracowywany jest program

¹ B. Marr: *Perspectives on intellectual capital. Multidisciplinary insights into management, measurement and reporting*, Elsevier, Burlington 2005, s. XV–XVII.

² D. Bosworth, E. Webster: *The management of intellectual property*, Edward Elgar, Northampton 2006, s. V.

³ P. Rumniak: *Standaryzacja wyceny wartości niematerialnych na potrzeby bilansowe przedsiębiorstwa*, materiał zaprezentowany na XI Międzynarodowej Konferencji Naukowej NO-RA „Odzwierciedlenie zmian polityki rachunkowości w sprawozdawczości finansowej”, 25–27 październik 2010, Wrocław.

⁴ Pomiar wartości dotyczy składników nabywanych a nie wytworzonych we własnym zakresie, ponieważ ta grupa nakładów, która przyczynia się do powstania wewnętrznie wytworzonych składników niematerialnych zaliczana jest na bieżąco do kosztów działalności przedsiębiorstwa. Podkreślić należy, że standardy powołują się na tzw. wiarygodny pomiar wartości nabywanych aktywów, co oznacza, że wartość stanowiąca wartość początkową składnika musi być oszacowana na bazie wiarygodnych, ogólnie znanych i szeroko stosowanych metod pomiaru.

⁵ O tym, czy dany składnik można zidentyfikować jako wyodrębniony i samodzielny element aktywów decyduje o przynależności rozpatrywanego składnika do grupy identyfikowalnych lub nieidentyfikowalnych składników niematerialnych przedsiębiorstwa. W rozwiązaniach krajowych nie stosuje się tego typu podziału, natomiast jedynym składnikiem zaliczanym do części nieidentyfikowanej, w rozumieniu powyższego podziału, a wyróżnionym jako składnik aktywów niematerialnych i prawnych na bazie związań Ustawowych jest wartość firmy.

amortyzacji⁶ lub określone są zasady przeprowadzania aktualizacji wyceny danego składnika,

- operacje na składnikach niematerialnych, np. wymiana, nabycie,
- postępowanie z wewnątrznie wytworzonymi aktywami niematerialnymi⁷ oraz goodwill.

Natomiast kwestie wartości przyjmuje jako stan wynikający z dokonanych transakcji lub poniesionych kosztów.

Wycena składników niematerialnych, jako zasadniczy aspekt badawczy, poruszana jest przez wielu autorów. Smith i Parr⁸ koncentrują się na podziale metod wyceny na: kosztowe, rynkowe i dochodowe. Podobne podejście prezentują Podrzywałow i Pele⁹. Inne podejście do wyceny proponują Reilly i Schweihs¹⁰ oraz Urbanek¹¹, którzy nie koncentrują się jedynie na metodologii, lecz przede wszystkim na odrębnym spojrzeniu na poszczególne składniki niematerialne i możliwości ich wyceny. W ramach uszczegółowienia składników niematerialnych Reilly i Schweihs¹² wyróżniają następujące grupy:

- aktywa kontraktowe,
- prawa autorskie,
- aktywa związane z klientami,
- aktywa związane z przetwarzaniem danych,
- goodwill,
- kapitał ludzki,
- aktywa związane z lokalizacją,
- aktywa rynkowe,
- aktywa związane z technologią wykorzystywaną w przedsiębiorstwie.

Grzegorz Urbanek¹³ wyróżnia:

- markę,
- aktywa technologiczne,
- relacje z klientem,
- goodwill,

---

⁶ W rozwiązaniach ustawowych nie ma możliwości indywidualnego doboru stopy amortyzacji składnika, przewidziane jest natomiast przedłużenie amortyzacji składnika do lat 20 (w uzasadnionych przypadkach).

⁷ Termin „wewnątrznie wytworzone aktywa niematerialne” pojawia się w AASB nr 138 oraz AASB 3, w pozostałych standardach pojawia się jedynie „wewnątrznie wytworzone goodwill”.

⁸ G.V. Smith, R.L. Parr: *Intellectual property. Valuation, exploitation and infringement damages*, Wiley 2005.

⁹ A. Podrzywałow, D. Pele: *Wycena wartości niematerialnych i prawnych w praktyce*, ODDK Gdańsk 1999.

¹⁰ R.F. Reilly, R.P. Schweihs: *Valuing intangible assets*, McGraw-Hill, New York 1998.

¹¹ G. Urbanek: *Wycena aktywów niematerialnych przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa 2008.

¹² R.F. Reilly, R.P. Schweihs: *op.cit.*, s. X–XII.

¹³ G. Urbanek: *op.cit.*, s. 6–8.

przy czym części z wymienionych składników autor nie wiąże z możliwością wyceny (nie podaje szczegółowego sposobu podejścia do wyceny tej grupy składników). Są to takie składniki, jak: kapitał ludzki, reputacja, kultura organizacyjna i przywództwo, relacja z partnerami w sieci. Inni autorzy skupiają się nad wyceną określonych grup składników niematerialnych jak np. znak towarowy (Smith¹⁴), brand (Salinas¹⁵, Interbrand¹⁶, Brandfinance¹⁷), czy nawet całości przedsiębiorstw internetowych, które z natury są tworem wirtualnym, nienamacalnym (Kossecki¹⁸). Sullivan¹⁹ zidentyfikował 10 metod wykorzystywanych do wyceny składników niematerialnych, są to:

- klasyczna²⁰ rynkowa,
- klasyczna przychodowa,
- klasyczna kosztowa,
- oparta na czynnikach technologicznych,
- wartości oczekiwanej skorygowanej o prawdopodobieństwo,
- stopy ryzyka,
- zwrotu ze sprzedaży,
- metoda Sullivana,
- „złóż mi ofertę”,
- metoda 25%, zwana potocznie metodą kciuka.

Andriessen²¹ zidentyfikował 25 metod wyceny i pomiaru składników niematerialnych, są to:

1. skalkulowana wartość składników niematerialnych (metoda CIV),
2. ekonomiczna wartość dodana (metoda EVA),
3. rachunkowość zasobów ludzkich (metoda HRA),
4. tablica wyników składników niematerialnych (metoda IS),
5. czynnik iValuing (metoda iVF),
6. metoda wskaźnika Market-to-Book value,
7. podejście oparte na opcjach,
8. metoda Sullivana,
9. czynnik technologiczny,

---

¹⁴ Smith G.V.: *Trademark valuation*, Wiley, New York 1997.

¹⁵ Salinas G.: *The international brand valuation manual. A complete overview and analysis of brand valuation techniques, methodologies and applications*, Wiley 2009.

¹⁶ Informacje dostępne na stronie: www.interbrand.com.

¹⁷ Informacje dostępne na stronie: www.brandfinance.com.

¹⁸ Kossecki P.: *Wycena i budowanie wartości przedsiębiorstw internetowych*, WAIp, Warszawa 2008.

¹⁹ Sullivan P.H.: *Profiting from intellectual capital. Extracting value from innovation*, Wiley 1998, s. 183–185.

²⁰ W przypadku metod wyceny składników niematerialnych trudno jest mówić o ujęciu klasycznym, jednak autor chcąc odróżnić metody wykorzystywane m.in. przez Smitha, Parra i innych od metod wychodzących poza już ugruntowaną klasyfikację nazwał je klasycznymi.

²¹ D. Andriessen: *Making sense of intellectual capital. Designing a method for the valuation of intangibles*, Elsevier, Burlington 2004.

10. metoda wskaźnika Tobina Q,
11. podejścia do wyceny (kosztowe, rynkowe, dochodowe),
12. współczynnik intelektualnej wartości dodanej,
13. zbilansowana karta dokonań (metoda BSC),
14. całkowite podejście do wartości (metoda HVA),
15. audyt kapitału intelektualnego (metoda ICA),
16. metoda wartości łącznej (metoda IVM),
17. system benchmarkingu kapitału intelektualnego (metoda ICBS),
18. citation-weighted patents (metoda wartościowania patentów poprzez analizę przywołań),
19. indeks kapitału intelektualnego (metoda ICI),
20. monitor aktywów niematerialnych (metoda IAM),
21. dynamiczna wartość kapitału intelektualnego (metoda ICDV),
22. sprawozdanie z kapitału intelektualnego (metoda ICS),
23. grupa Konrada,
24. Skandia Nawigator,
25. tablica wyników związana z łańcuchem wartości,

jednakże, jak sam autor wskazuje, część z tych składników będzie podlegała wycenie (pozycje 1–12), pomiarowi wartości (pozycje 13–16), ocenie wartości (pozycja 17) oraz pomiarowi w innych jednostkach niż wartościowe (pozycje 18–25).

Bez względu jednak na podejście każda metodologia wyceny opiera się na czterech, odrębnych spojrzeniach na wartość, tj.:

1. przez pryzmat kosztów – metody te koncentrują się głównie na ustaleniu kosztów historycznych związanych z powstaniem składników niematerialnych lub na kosztach reprodukcji lub odtworzenia tego typu składników,
2. przez pryzmat posiadanych możliwości – metody te oparte są na prognozach przyszłych strumieni pieniężnych związanych z wycenianym składnikiem,
3. przez pryzmat rynku – metody rynkowe pozwalają na odniesienie się na etapie wyceny do rynku poprzez porównanie informacji o takich samych lub podobnych transakcjach,
4. pozostałe oparte głównie na danych pochodzących z rynku papierów wartościowych.

Zarys procedury wyceny składników niematerialnych

Standardowe podejście do wyceny powinno systematyzować i określać kolejne kroki w procedurze wyceny składników niematerialnych przedsiębiorstwa. Punktem wyjścia w tego typu rozwiązaniu jest określenie przedmiotu wyceny, tj. rodzaju składnika, jakiego standard dotyczy. W tym miejscu można zadać pytanie: czy istnieje możliwość opracowania standardowego rozwiązania obejmującego swym zasięgiem wszelkie składniki niema-

terialne? Przyjęło się, że standardowe rozwiązanie jest możliwe, jeśli odnosi się do składnika, który jest dobrze znany, często spotykany lub stosowany w praktyce gospodarczej, a informacje o nim są ogólnie dostępne. Przykładem tego typu rozwiązania są standardy rachunkowe, które opracowywane są dla operacji lub składników szeroko stosowanych w gospodarce, a stanowiących problem z punktu widzenia ujęcia ich w księgach rachunkowych przedsiębiorstw. Znaczna część składników niematerialnych nie spełnia jednak tych założeń, co oznacza, że tradycyjne (to znaczy opracowane na pewnym poziomie ogólności) podejście do standaryzacji wyceny może nie spełnić oczekiwań odbiorców takiego standardu. W literaturze wykształciły się różne kierunki związane z wyceną składników niematerialnych. Reilly i Schweihs²² zarysowali proces wyceny składników niematerialnych, na który składają się cztery etapy. Punktem wyjścia jest określenie obiektu wyceny, procedury wyceny oraz kryterium, które odzwierciedla użyteczność lub atrakcyjność wycenianego obiektu. Pierwszy etap wiąże się z określeniem przedmiotu (problemu) wyceny. W ramach etapu drugiego autorzy przewidzieli gromadzenie i analizę danych na temat przedmiotu wyceny. Etap trzeci to właściwa wycena. Ostatni, czwarty etap, wiąże się z podsumowaniem wyceny oraz określeniem wartości przedmiotu wyceny. Rysunek 1 przedstawia schemat zaproponowany przez Reilly'ego i Schweihsa.

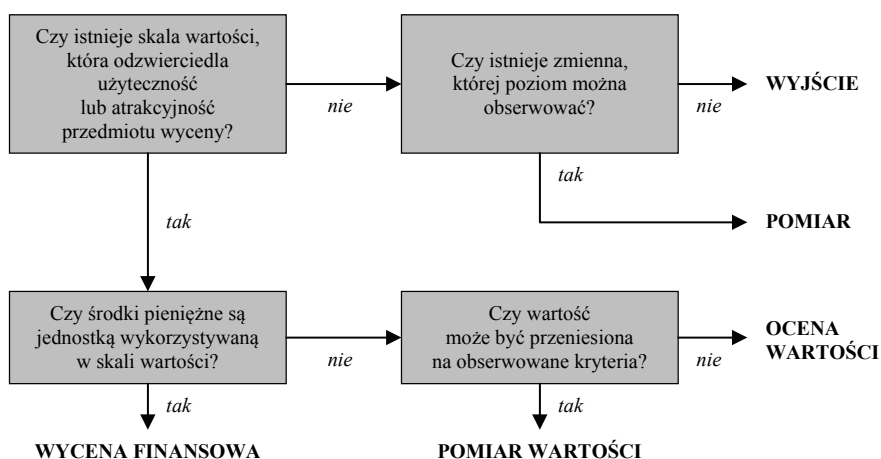
ETAP I – Identyfikacja przedmiotu wyceny		
Opis przedmiotu analizy	Warunki procesu wyceny – cele wyceny	
Analiza prawna w zakresie praw własności	Data wyceny	
Kluczowe umiejętności niezbędne do wykonania wyceny		
ETAP II – Zebranie danych i analiza		
Charakterystyka przedmiotu wyceny	Wskaźniki ekonomiczne	
Historia, teraźniejszość i przyszłość składnika	Zmienne podażowe/popytowe	
Informacje finansowe	Transakcje licencjonowania oraz poprzedzające sprzedaż	
ETAP III – Wycena składnika niematerialnego		
Podejście kosztowe	Podejście rynkowe	Podejście dochodowe
ETAP IV – Wnioski z przeprowadzonej wyceny		
Podsumowanie wskaźników w ramach każdego podejścia	Podsumowanie i porównanie wskaźników wyceny – pomiędzy podejściami	
Wpływ na wyniki wyceny ograniczeń i restrykcji	Prezentacja wyników wyceny – rekomendacja	

Rys. 1. Zarys procedury wyceny składników niematerialnych

Źródło: R.F. Reilly, R.P. Schweihs: *op.cit.*, s. 94.

²² R.F. Reilly, R.P. Schweihs: *op.cit.*, s. 94.

Andriessen²³ zaproponował cztery sposoby ustalania wartości składników niematerialnych. Schemat postępowania przedstawia rysunek 2. Wycena²⁴ finansowa wykorzystywana jest w sytuacji, kiedy możliwe jest zdefiniowanie kryterium wartości w wymiarze monetarnym. Pomiar wartości jest możliwy w sytuacji, kiedy można użyć kryterium niemonetarnego, które następnie może być odniesione do obserwowanego zjawiska. Ocena wartości wykorzystywana jest w sytuacji, kiedy nie można ustalić kryterium obserwowanego zjawiska, a wycena opiera się na subiektywnej ocenie wyceniającego. Pomiar możliwy jest w sytuacji, kiedy brakuje kryterium do wyceny, ale można opomiarować badane zjawisko w skali metrycznej, która odnosi się do obserwowanego zjawiska.

Rys. 2. Schemat wyceny składników niematerialnych według Andriessena

Źródło: D. Andriessen: *op.cit.*, s. 15.

Znacznie bardziej zaawansowane propozycje w zakresie standaryzacji opublikowane zostały przez AICPA CSEC. Równie szczegółowe i praktyczne standardy wyceny przedsiębiorstwa i jego składników opublikowane zostały przez²⁵:

1. Amerykańskie Stowarzyszenie Rzeczoznawców – ASA,
2. Marka S. Gottlieba – Księgowi, Konsultanci i Rzeczoznawcy – MSG,
3. Międzynarodowe Biuro Standardów Wyceny – IVSC.

W tabeli 1 zestawione zostały przykładowe standardy wyceny stosowane przez różne organizacje oraz zakresy poddane standaryzacji.

²³ D. Andriessen: *op.cit.*, s. 13.

²⁴ Andriessen wskazuje, że w procesie wyceny konieczne jest określenie obiektu wyceny, procedury wyceny oraz kryterium, które odzwierciedla użyteczność lub atrakcyjność obiektu wyceny.

²⁵ P. Rumniak: *op.cit.*

Tabela 1

Obszar regulacji zastosowany w standardach wyceny przedsiębiorstwa i poszczególnych składników

Obszar regulacji	Standard			
	AICPA	ASA	MSG	IVSC
Cel wyceny	+	+	+	+
Zasady wyceny	+	+	-	+
Warunki wyceny	+	+	-	+
Planowanie (zasady, niezbędne informacje, sposób dyskontowania, stopa dyskonta, wartość reszkowa itp.)	+	+	+	+
Identyfikacja kluczowych czynników	+	-	+	+
Dokumentacja specyficznych informacji	+	-	+	+
Analiza istotnych informacji	+	+	+	+
Dokumentacja procedury wyceny	+	+	+	+
Metody wyceny	+	+	-	+
Wnioski z wyceny	+	+	+	+
Raport z wyceny	+	+	+	+
Oświadczenie rzeczoznawcy	+	-	+	-
Słownik terminów	+	+	-	+

Źródło: P. Rumniak: *op.cit.*

Standardy regulują zasady wyceny poprzez podanie dokładnych procedur postępowania w ramach poszczególnych obszarów związanych z wyceną przedsiębiorstwa i jego składnikami. Podstawowym celem tej grupy standardów jest ustalenie najbardziej elastycznego podejścia do wyceny składników niematerialnych tak, aby ich wartość trafiła ostatecznie do sprawozdania finansowego lub do innego dokumentu będącego elementem systemu informacyjnego przedsiębiorstwa. Wartość ustalona na podstawie standardów wyceny z uwagi na przejrzystość metodologii oraz jej powtarzalność może być uznana za wiarygodną²⁶.

Kluczowe czynniki standaryzacji procesu wyceny składników niematerialnych

Wycena, bez względu na rodzaj wycenianego składnika aktywów, ma w mniejszym lub większym stopniu wymiar subiektywny i oparta jest na wiedzy i doświadczeniu eksperta. W przypadku wyceny przedsiębiorstwa ekspert opiera się na danych pochodzących z przedsiębiorstwa oraz jego otoczenia (bliższego lub dalszego). Ekspert, bazując na przyjętych w praktyce metodach, przygotowuje raport wycenianego podmiotu. W tym zakresie

²⁶ P. Rumniak: *op.cit.*

wycena składników niematerialnych nie różni się od wyceny przedsiębiorstwa, jednakże znacznie więcej uwarunkowań należy wziąć pod uwagę przy wyborze konkretnej procedury wyceny.

Kluczowe czynniki, jakie należy uwzględnić przy wycenie składników niematerialnych według Reilly'ego i Schweihsa, to²⁷:

a) w zakresie rynku:

- efektywność rynku, na którym funkcjonuje składnik niematerialny, tzn. czy istnieje wystarczająca liczba uczestników rynku, czy informacje o zawartych transakcjach związanych ze składnikami niematerialnymi są dostępne (czy nie zachodzi zjawisko asymetrii informacji w tym obszarze, poprzez co nie ma dwóch tak samo poinformowanych stron transakcji), czy są na rynku firmy pośredniczące w tego typu transakcjach, czy informacje na temat kosztów zawieranych transakcji są dostępne, czy znane są koszty związane z przeprowadzaniem transakcji w doniesieniu do całkowitych kosztów transakcji rynkowych,
- właściwości rynku, tzn. czy uczestnicy rynku są świadomi wejścia nowych uczestników, czy czas wykorzystany na organizację i przeprowadzenie transakcji jest uzasadniony w odniesieniu do wartości transakcji,
- możliwości rynku, tzn. czy informacje rynkowe dotyczące transakcji odnoszą się do takich samych lub wystarczająco porównywalnych składników, czy istnieje jednorodny rynek dóbr, na których dokonywana jest wymiana składników niematerialnych,
- związek wycenianego składnika z rynkiem, tzn. czy istnieje rynek, na którym takie same lub podobne składniki są przedmiotem wymiany;

b) w zakresie wycenianego składnika:

- typ składnika niematerialnego będącego przedmiotem wyceny – czy wybrane informacje o transakcjach mających miejsce w przeszłości reprezentują tę samą kategorię składników,
- wykorzystanie składnika niematerialnego – czy wybrane transakcje do dalszej analizy wiążą się z wykorzystaniem składnika wystarczająco porównywalnego do przedmiotu wyceny; czy wybrane transakcje wiążą się z najlepszym wykorzystaniem przedmiotów transakcji,
- branża w jakiej wykorzystywany jest składnik – czy zebrane dane wiążą się z przedmiotem wyceny i branżą w jakiej działa zainteresowany podmiot,
- data transakcji branych pod uwagę – warunkiem porównywalności jest zbieżność w czasie dokonanych transakcji. Im bardziej oddalone w czasie są zdarzenia, tym mniej racjonalne staje się ich porównanie,
- dane dotyczące składnika, jak możliwość pomiaru lub wyceny, charakterystyka.

Czynniki te warunkują możliwość wykorzystania konkretnej metodologii wyceny.

---

²⁷ R.F. Reilly, R.P. Schweih: *op.cit.*, s. 104.

Podsumowanie

Podane w literaturze kierunki związane z określeniem procedury wyceny składników niematerialnych wskazują na to, że zarówno Reilly i Schweih, jak i inni zmiierają do określenia takiego postępowania, które przyczyni się do wprowadzenia powtarzalności procesów związanych z wyceną oraz porównywalności otrzymywanych wyników. Ze względu na wagę składników niematerialnych, a w szczególności tej grupy, która nie jest odzwierciedlana w bilansie przedsiębiorstwa, proces taki ma szczególne znaczenie dla wzbogacenia informacji o przedsiębiorstwie i postrzeganiu tego przedsiębiorstwa przez otoczenie bliższe i dalsze.

Intencją autora nie była analiza literatury jedynie w zakresie standardu wyceny, lecz spojrzenie szersze na cały proces standaryzacji wyceny składników niematerialnych.

Literatura

- Bosworth D., Webster E.: *The management of intellectual property*, Edward Elgar, Northampton 2006.
- Kossecki P.: *Wycena i budowanie wartości przedsiębiorstw internetowych*, WAiP, Warszawa 2008.
- Marr B.: *Perspectives on intellectual capital. Multidisciplinary insights into management, measurement and reporting*, Elsevier, Burlington 2005.
- Podrzywałow A., Pelc D.: *Wycena wartości niematerialnych i prawnych w praktyce*, ODDK Gdańsk 1999.
- Reilly R.F., Schweih R.P.: *Valuing intangible assets*, McGraw-Hill, New York 1998.
- Rumniak P.: *Standaryzacja wyceny wartości niematerialnych na potrzeby bilansowe przedsiębiorstwa*, materiał zaprezentowany na XI Międzynarodowej Konferencji Naukowej NO-RA „Odzwierciedlenie zmian polityki rachunkowości w sprawozdawczości finansowej”, 25–27 października 2010, Wrocław.
- Salinas G.: *The international brand valuation manual. A complete overview and analysis of brand valuation techniques, methodologies and applications*, Wiley 2009.
- Smith G.V.: *Trademark valuation*, Wiley, New York 1997.
- Smith G.V., Parr R.L.: *Intellectual property. Valuation, exploitation and infringement damages*, Wiley 2005.
- Sullivan P.H.: *Profiting from intellectual capital. Extracting value from innovation*, Wiley 1998.
- Urbanek G.: *Wycena aktywów niematerialnych przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa 2008.
- www.interbrand.com.
- www.brandfinance.com.

dr inż. Paweł Rumniak
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Katedra Rachunkowości i Controllingu Przedsiębiorstw

Streszczenie

Autor w niniejszym artykule przedstawił analizę literatury z zakresu standaryzacji procesu wyceny składników niematerialnych. W zaprezentowanej literaturze można wyodrębnić różne spojrzenia na składniki niematerialne oraz procedury ich wyceny, jednakże sama wycena zasadniczo oparta jest na trzech grupach metod, tj. kosztowych, rynkowych lub dochodowych.

Autor celowo pominął analizę standardów rachunkowości, ponieważ ich wykorzystanie nie wiąże się z ustalaniem wartości składników niematerialnych, a jedynie z zasadami postępowania z tego typu składnikami w przedsiębiorstwie na płaszczyźnie ewidencyjnej.

STANDARDISATION OF VALUATION PROCESS OF INTANGIBLE ASSET

Summary

The author has presented a broad analysis of literature on intangible valuation processes. There are many approaches to process of intangible valuation but there are three main groups of valuation which, no matter what valuation process would be applicated, one must use.

The author has omitted accounting standards in this analyse because they do not specify any valuation metod and from this point of view they are useless.

